

10. maj 2007

Udvalget for Udlændinge og Integrationspolitik
Folketinget
Christiansborg
1240 København

Hermed fremsendes kopi af korrespondance til Minister for flygtninge,
indvandrere og integration, Rikke Hvilshøj.

Venlig hilsen

Jens Aage Bjørkø
Forstander

Ole Meldgaard
Chefkonsulent

Minister for flygtninge, indvandrere og integration
Rikke Hvilshøj
Holbergsgade 6
1057 København K

København, den 10. maj 2007

Om alternativ danskundervisning for voksne udlændinge med svage ressourcer og kompetencer

Kofoeds Skole har gjort den erfaring at der er en gruppe af udlændinge, som generelt har vanskeligt ved at gennemføre danskuddannelsen efter reglerne i LBK nr. 259 af 18. marts 2006 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. Det er skolens opfattelse at denne gruppe skal tilbydes en alternativ form for uddannelse for at kunne lære at bemægtige sig det danske sprog.

Kofoeds Skole har i flere år samarbejdet med Københavns Sprogcenter om at undervise voksne udlændinge i dansk. Sprogcenteret har således haft en afdeling på skolen og herigennem tilbudt undervisning i alle danskuddannelser og moduler. Målgruppen af voksne udlændinge på Kofoeds Skole består af personer med svage ressourcer og kompetencer. De har således generelt vanskeligt ved at gennemføre danskuddannelsen i løbet af tre år, når de skal bestå bestemte prøver på tid.

Ud af skolens 95 elever, som har deltaget i undervisningen har ni elever bestået danskuddannelse 1, mens ingen har bestået danskuddannelse 2 eller danskuddannelse 3.

Det har fået den økonomiske konsekvens, at Københavns Sprogcenter har genereret et underskud på ca. 2 mio. kr. på afdelingen på Kofoeds Skole, fordi undervisningen er taksameterstyret, og tilskuddet udbetales i forhold til beståede prøver. Københavns Sprogcenter har derfor valgt at standse undervisningen med udgangen af februar 2007.

Det betyder reelt at en gruppe af udlændinge ikke får et tilbud om danskundervisning, fordi undervisningen og bestemmelserne om undervisningens finansiering ikke passer til deres forudsætninger for at kunne tilegne sig det danske sprog.

Eleverne, som har deltaget i danskundervisningen på Kofoeds Skole, er kendetegnet ved at:

- De er langtidsledige: 61 pct. har været ledige i otte år eller længere. 43 pct. har været ledige i ti år eller længere

- De er dårligt uddannede: 69 pct. har ingen uddannelse udover grundskoleuddannelse
- De er ældre: En fjerdedel er over 50 år, som generelt betyder at indlæringen er langsommere. 54 pct. er 40 år eller ældre
- En del har psykiske lidelser og er traumatiserede efter oplevelser som flygtninge. Traumerne kan slå ud i undervisningssituationen
- En del har somatiske sygdomme

Det er skolens opfattelse at skal denne gruppe af udlændinge have udbytte af danskundervisningen skal det foregå under andre rammer og med en anden tilgang end forudsat i bekendtgørelsen. Undervisningen bør frigøres fra kravet om at gennemføre prøver inden for bestemte tidsfrister, og der bør i langt højere grad tages udgangspunkt i den enkelte elevs baggrund og forudsætninger.

Vi forudsætter at også denne gruppe bør gives mulighed for at erhverve sig dansksproglige kompetencer og viden om danske kultur- og samfundsforhold med henblik på bedre jobmuligheder. Skolen har derfor udarbejdet et projektforslag, som vi finder bør afprøves for den omtalte gruppe.

Vi står gerne til rådighed med yderligere information og fremsender et alternativt forslag til danskundervisning sammen med denne henvendelse.

Venlig hilsen

Aase Olesen
Formand for Kofoeds Skoles bestyrelse

Palle Simonsen
Næstformand

Jens Aage Bjørkø
Førstander

NB: Kopi til
Udvalget for Udlændinge og Integrationspolitik
Folketinget
Christiansborg
1240 København

Kort information

Bedre dansk - flere jobmuligheder

Kompetencecenter på Kofoeds Skole for danskuddannelse af voksne udlændinge

Dette notat indeholder en kortfattet beskrivelse af mål og rammer for et forsøgsprojekt, der planlægges gennemført af Kofoeds Skole i samarbejde med analysevirksomheden Strategisk Netværk. Formålet er at udvikle og afprøve et koncept for praksisnær - virksomhedsbaseret - danskuddannelse af voksne udlændinge.

Målgruppen er udlændinge, der er fyldt 18 år og har opholdstilladelse i Danmark, eller som efter den gældende lovgivning har ret til at opholde sig her i landet uden opholdstilladelse.

Forsøget er treårigt og har form af et opkvalificerings- og beskæftigelsesforløb, der omfatter 150 personer. Målet er, at mindst 75 pct. af deltagerne kommer i enten ordinær eller støttet beskæftigelse eller begynder på en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Finansieringsbehovet er kalkuleret til 4.400.000 kr. pr. år, i alt 13.200.000 kr.

I det følgende redegøres kort for det problem, som forsøgsprojektet sigter på at løse. Endvidere uddybes løsningen og perspektiverne.

Problemet

Kofoeds Skole har i mange år samarbejdet med Københavns Sprogcenter om at undervise voksne udlændinge i dansk i henhold til skiftende love og regler.¹ Københavns Sprogcenter har således indtil udgangen af februar 2007 haft en afdeling på Kofoeds Skole og herigennem tilbudt undervisning i alle danskuddannelser og moduler.

Samarbejdet med Kofoeds Skole har tillige gjort det muligt at tilbyde målgruppen af voksne udlændinge anden undervisning, for eksempel i edb på flere niveauer, fremmedsprog, gymnastik m.v. De kan ligeledes deltage i erhvervsrettede aktiviteter i frisørværkstedet, autoværkstedet, snedker- og tømrerværkstedet, kantinen m.m. Faciliteterne på Kofoeds Skole giver endelig mulighed for at skræddersy uddannelsesforløb, hvor danskundervisning bliver kombineret med praktik på et af værkstederne.

Målgruppen af voksne udlændinge på Kofoeds Skole består af personer med svage ressourcer og kompetencer. De har således generelt vanskeligt ved at gennemføre danskuddannelsen i løbet af tre år, når de skal bestå bestemte prøver på tid.

Det har fået den økonomiske konsekvens, at Københavns Sprogcenter har genereret et underskud på ca. 2 millioner kr. i løbet af det sidste år i sin afdeling på Kofoeds Skole, fordi undervisningen er tak-sameterstyret. Københavns Sprogcenter har derfor valgt at standse undervisningen med udgangen af februar 2007.

Der er imidlertid fortsat et stærkt behov for at tilbyde voksne udlændinge med tilknytning til Kofoeds Skole mulighed for at erhverve sig dansksproglige kompetencer og viden om kultur- og samfundsfor-

¹ Undervisningen foregår nu efter reglerne i LBK nr. 259 af 18. marts 2006 om danskuddannelse til voksne udlændinge m. fl.

hold i Danmark. Deres særligt svage baggrund nødvendiggør dog en anderledes tilgang end forudsat i LBK nr. 259 af 18. marts 2006.

Løsningen

Kofoeds Skole mener, at det vil være muligt at udvikle tilfredsstillende kompetencer i dansk hos voksne udlændinge med svage ressourcer og kompetencer under følgende forudsætninger:

- Undervisningen skal frigøres fra kravet om at gennemføre prøver inden for bestemte tidsfrister.
- Undervisningen skal tage udgangspunkt i den enkeltes baggrund.
- Undervisningen skal foregå som praksislæring, hvilket indebærer, at den skal forberede den enkelte kursist til arbejdsmarkedet via praktik i erhvervslivet og i den offentlige sektor.

Målet med danskuddannelsen skal fortsat være "(...) at bidrage til, at voksne udlændinge med udgangspunkt i deres individuelle forudsætninger og integrationsmål opnår nødvendige dansksproglige kompetencer og viden om kultur- og samfundsforhold i Danmark, så de kan blive deltagende og ydende medborgere på lige fod med samfundets øvrige borgere".²

Midlet er imidlertid anderledes. Vejen til at sikre svagt stillede voksne udlændinge de nødvendige og tilstrækkelige danskundskaber har følgende trin:

- Deres personlige, sociale og faglige kompetencer skal kortlægges med henblik på at kunne tilbyde et individuelt undervisningstilbud, som passer præcis til deres forudsætninger og potentiale.
- De skal have individuel støtte og coaching.
- Læringen skal være virksomhedsbaseret og i videst mulige omfang foregå frigjort fra traditionelle læringsrum og -miljøer. Derfor er praktikophold det væsentligste pædagogiske middel, idet ideen er at fremme læringen af danskundskaber og kendskabet til samt forståelsen for dansk kultur m.v. i et arbejdspladsmiljø, som indebærer et målrettet, opgaveorienteret og funktionelt samvær og fællesskab med andre mennesker.

Kofoeds Skole har dokumenteret i andre projekter, at denne praksisorienterede og ligefremme måde at undervise indvandrere og andre personer med svage ressourcer på er særdeles effektiv. Op mod 85 pct. af deltagerne opnår enten varig tilknytning til arbejdsmarkedet eller går i gang med en kompetencegivende uddannelse.

Ideen er derfor at nyttiggøre erfaringerne fra Kofoeds Skoles forskellige jobprojekter i det treårige opkvalificerings- og beskæftigelsesforsøg og udvikle et nyt praksisrettet koncept for danskuddannelse til voksne udlændinge.

Forsøgsprojektet omfatter personer i kategorierne *delvis match*, *lav grad af match* og *ingen match*. Sidstnævnte kategori medtages, fordi den også består af personer, som erfaringsvist kan motiveres til at gå i gang med en uddannelse og derigennem nærme sig arbejdsmarkedet.

² § 1, stk. 1 i LBK nr. 259 af 18. marts 2006.

Filosofien er, at personer i de tre matchkategorier ikke må opfattes som en grå masse, men som individuelle mennesker med forskellige kompetencer. Derfor anlægges en positiv indfaldsvinkel, idet der fokuseres på de pågældendes handlingspotentialer, hvilket forudsætter øget indsigt i deres individuelle kompetencer og ressourcer.

Der gennemføres i løbet af det treårige projekt tre uddannelses- og beskæftigelsesforløb á 46 uger med gennemsnitligt 50 deltagere på hver årgang, i alt 150 personer. Derved bliver det muligt at opsamle og nyttiggøre erfaringerne på efterfølgende hold.

De tre forløb afvikles i følgende moduler med varigheden angivet i parentes:

Modul 1: Kompetencevurdering (6 uger): Ved forløbets start skal deltagernes kompetencer, interesser og jobønsker identificeres for at skabe et grundlag for den første fase af uddannelsesforløbet, hvor deltagerne skal introduceres til konceptet og opbygge deres selvbevidsthed, selvtillid og læringskompetence.

Modul 2: Opkvalificerende projektarbejde (8 uger): Deltagerne arbejder med forskellige projekter for at udvikle deres faglige, almene, sociale og personlige kompetencer på baggrund af deres individuelle kompetenceprofil og erhvervsprofil. Projekterne fokuserer på mundtlig og skriftlig dansk, dansk kultur og danske samfunds- og arbejdsmarkedsforhold m.v., samarbejde og kommunikation samt IT-færdigheder. Deltagerne præsenterer deres egne projekter og projektræsultater, hvilket både øger deres motivation og de faglige krav til indholdet, ligesom præsentationen giver dem mulighed for at arbejde med deres kommunikative og personlige fremtræden.

Modul 3: Fremtidigt arbejdsliv (6 uger): Deltagerne skal arbejde målrettet med jobrelaterede emner som informationssøgning om job og virksomheder, jobsøgning, individuel kompetencevurdering i forhold til konkrete jobmuligheder m.v. Samtidig påbegyndes praktikpladssøgningen, hvor der tages kontakt til virksomheder, som har tilkendegivet interesse for at medvirke. Deltagerne sammenholder deres kompetenceprofil med virksomhedernes kompetencekrav, og denne sammenligning giver grundlag for at vælge nye jobrelaterede undervisningsemner.

Modul 4: Praktik (24 uger): Som afslutning på uddannelsesforløbet etableres praktikophold, hvor de enkelte deltagere kan afprøve et relevant jobområde, bekræfte deres valg af eventuel uddannelse og skabe kontakt til en virksomhed med henblik på efterfølgende ansættelse.

Modul 5: Afsluttende prøver og udplacering (2 uger): Efter endt praktik kan deltagerne gennemgå de relevante dansksproglige prøver, hvorefter de kan ansættes i en virksomhed på ordinære vilkår eller med løntilskud, eller de kan påbegynde en kompetencegivende uddannelse.

Perspektivet

Perspektivet er, at langt flere voksne udlændinge med svage ressourcer og kompetencer tilegner sig tilstrækkelige kundskaber i dansk til, at de får betydeligt større muligheder for at blive integreret i det danske samfund og opnå selvforsørgelse.

Gruppen af voksne udlændinge, der har fået opholdstilladelse, og som får tilbud om danskuddannelse i medfør af LBK nr. 259 af 18. marts 2006, spænder vidt: Fra de meget engagerede, der ser tilbuddet som en mulighed for at få lov til at lære sproget og komme ind på arbejdsmarkedet, til de umotiverede, som har en anden indstilling til arbejde.

Der er altså behov for at gøre en særlig indsats, hvis en større andel af ledige voksne udlændinge skal kunne tilegne sig det danske sprog og blive en del af arbejdsmarkedet, som det er regeringens målsætning med planen "Flere i arbejde". Ifølge Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration er integration på arbejdsmarkedet ikke alene vigtigt for den enkelte udlænding, men også for samfundsøkonomien. Det er således beregnet, at en perfekt integration vil give samfundet en gevinst på 29,2 mia. kr. årligt.³

Forsøgsprojektet har derfor fire *mål*:

1. Det skal påvise, hvordan voksne udlændinge uden for arbejdsstyrken med forskellige - fortrinsvis svage - ressourcer kan opnå et job på enten ordinære eller støttede vilkår og dermed blive selvforsørgende.
2. Det skal udvikle og dokumentere effekten af et læringskoncept, som gør det muligt for voksne udlændinge med svage boglige og sproglige kompetencer at tilegne sig danskundskaber i tilstrækkeligt omfang til at kunne bestride et job eller gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.
3. Det skal fremme den uddannelses- og erhvervsmæssige mobilitet blandt målgruppen og dermed medvirke til at forebygge eller bryde isolation.
4. Det skal medvirke til at udvikle og synliggøre kompetencerne hos målgruppen af ledige voksne udlændinge, så de naturligt indgår i virksomhedernes rekrutteringsgrundlag.

Ved projektets afslutning forventes følgende *resultater*:

- To tredjedele af deltagerne er kommet i beskæftigelse på ordinære eller støttede vilkår og har enten opnået eller er på vej til selvforsørgelse.
- Halvdelen af den sidste tredjedel er godt i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- 75 pct. af deltagerne har bestået prøverne i danskuddannelse 1, 2 eller 3, jf. § 9 i LBK nr. 259 af 18. marts 2006, subsidiært FVU trin 1, 2 eller 3.
- Der er udviklet og afprøvet et læringskoncept, som gør det muligt at videreudvikle de mangfoldige kompetencer hos voksne udlændinge med svage ressourcer og fremme deres motivation for og evne til at tilegne sig dansk i tilstrækkelig grad til, at de kan opfylde formålsparagraffen i LBK nr. 259 af 18. marts 2006.

Projektbeskrivelsen "*Bedre dansk - flere jobmuligheder*" indeholder en detaljeret beskrivelse af forsøgsprojektets mål, rammer og indhold.

8/5 2007

³ Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, *Årbog om udlændinge i Danmark 2004 – Status og udvikling*, 2004.